

Π i
1289

DISPUTATIO XVIII.
COLLEGII THEOLOGICI
Studioſæ juventutis ad
Γυμναſίαν
SEX TUM APERTI.
DE
IUSTIFICATIONE.

In qua Σὺν Χρῆστῷ

Præſide

Caſpari

CHRISTOPHORO PELARGO
SS, Theolog. Doctore & Generali totius
Marchiæ Superintendente

pro viribus respondebas

SAMUEL HENTZNER
Sternbergensis Moravus.

ANNO

CID ID CIII.

Ex Typographéo Voltziano.

17

Reverendis, Clarissimis, Humanissimis
Doctissimisq; Viris.

DN.

MELCHIORI ECCARDO

Pastori Olsnensium vigilantissimo, eiusdemq;

Ducatus Superintendenti dignissimo

fidelissimoq;

IUXT. I. Mq;

DN: TOBIÆ FABRO

Sternbergensis Ecclesiæ Concionatori vigilantissimo,

eiusdemq; diœceleos Inspectori dignis-

simo fidissimoq;

NEC NON.

DN. IACOBO NEIBERO

Ecclesiæ DEI apud Curienses in Moraviâ vigilantissimo

& in Baronatu Sternbergensi Seniori dignissi-

mo & fidissimo

Dominis Adfinibus, Mécenatibus & Fautoribus suis

nullo non Reverentiæ & debitæ observantiæ

cultu venerandis.

ET pomum Regi oblatum quandoq; colonum,

Unda cavâ agricolam juvit & hausta manu.

Quid levius chartâ? chartam tamen offero vobis,

Non donum aſt mentem cernite quaſo meam.

Eſt verum fateor: vobis ego multa Patronis

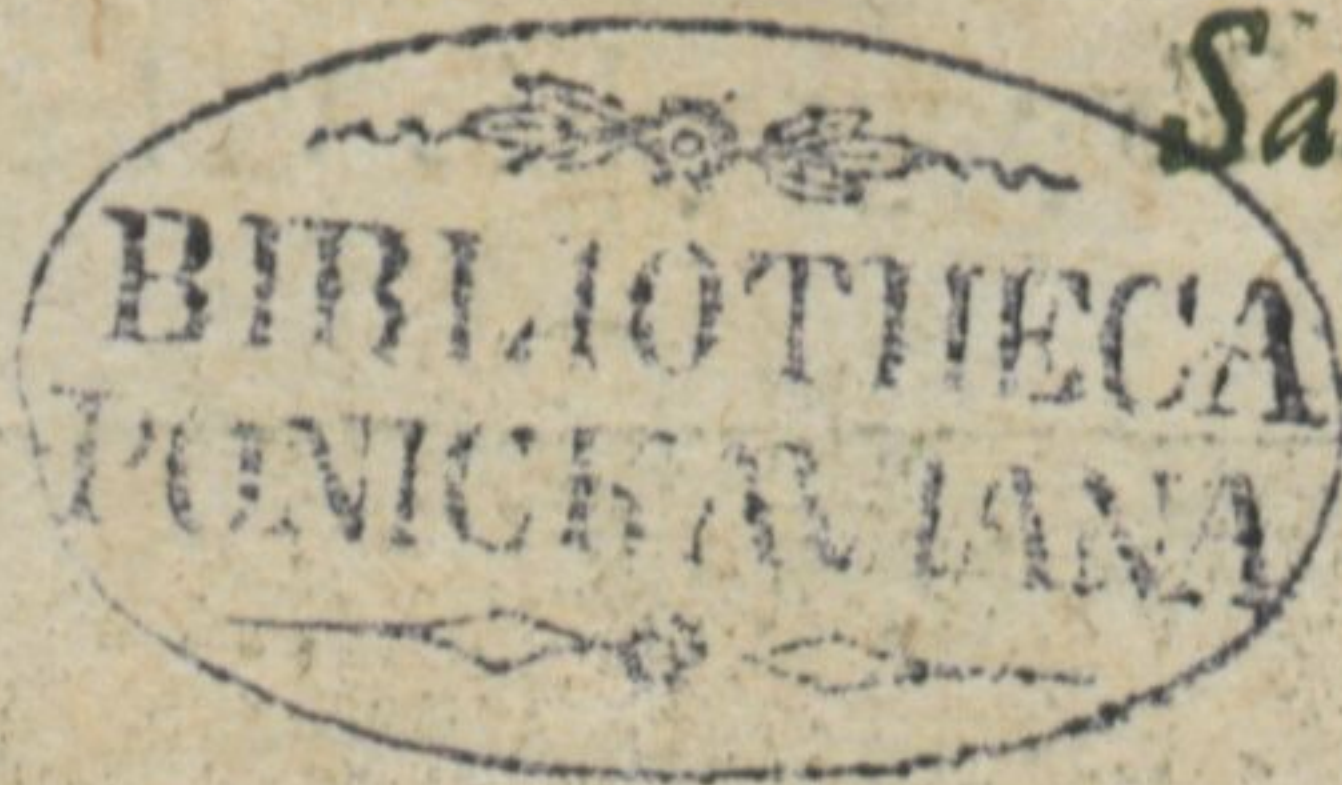
Debeo, ſed me ſors indiga verſat opis.

Si tamen hîc mentem non dona videbitis, illa

Maxima erunt vobis dona: valete diu.

Samuel Hentzner

Respondens.

Humanissimo Doctissimoq;
D N.
SAMUELI HENTZNERO
in Sacris disputanti.

TE quoq; cura tenet curanda, HENTZNERE, sui quem
Particulâ melior ventilat aura DEI;
Cura omni curanda pio, curare salutem;
Vel petere è Biblicâ voce salutis opes.
Hinc sacra sub MAGNO dissertas iussa PELARGO
O, quem nulla satis prædicet ora, Viro!
Macte, hoc ad Genium sapere est rectiq; boniq;
Curat & hanc curam provida cura DEI.

Suo delicio mittebat raptim Lubenâ

Melchior Agricola SiL:

P. L. Cæs.

ALIUD.

Ad pluteos quicunq; sedet sudatq; PELARGI:
Ille mihi felix ille beatus homo est.

Ille quod exoptat, capit hic quod captat, id omne,
Pro pietate bonum est pro bonitate pium. (dit:

Ille quod hic audit stupet, ac stupet omne quod au:
Omnia rara videt singula rara videt.

Ad pluteos, replico, sidens sudansq; PELArgi
Est mihi sat felix satq; beatus homo.

Euge:

Euge beatificos HENTZNERE secute labores
Exsulta exsultim prosperitate tuâ.
Exsulta ob sortem quæ Te cum laude sub isto
Præside dat sacros disservisse logos.
Fabor vera, satis Te prodiga Pallas honestat,
Et satis eximio Phœbus honore beat.
Restat ut acceptes Pietatis præmia, restat
Ut subeas fausto fana sacrata pede.
Fallor, an adpronat Pietas Tibi se alma, suasq;
Spondet opes? immò spondet & addit opes.

Scr. amico oppidò quàm dilectò

Ianus Güntherus Olsnensis SiL.

ALIUD.

Impietas est summa pios contemnere nisus;
Et nisus pietas est celebrare pios.

Impius est HENTZNERE tuos contemnere nisus;
Et pius est illos quem celebrare iuvat.

Esse pios quos nunc agitas animo mare nisus
Qui pius est prorsus non dubitare potest.

Ergò pium ergò pium est me clarâ dicere voce,

HENTZNERUS genio cultus & arte vir est.

HENTZNERUM Pietas Pietatem HENTZNERUS amare
Pergat, Amor quantas hic cumulabit opes!

Scr. Amico & Fratri carissimo

Martinus Schimbarsky

Plesnensis SiL.

DISPUTATIO XVIII.
DE
IUSTIFICATIONE.

Respondente

SAMUELE HENTZNER
Sternberg. Morav.

THESIS I.

Non immeritò existimaverimus Iohannem à Daventria Monachum, Articulum de Iustificatione præcipuam duxisse dissensionum, schismatum, errorumq; in mundo causam: non quod per se talis sit: sed quia cum Pontificij, tum omnium seculorum iustitiarum, & Pharisei hic omnium maxime impingunt, hic atros tenebrarum pulveres veritatis clarissimæ Soli obiciunt, nec magis alibi quàm in hoc articulo errant, nec minus quàm hic Scripturæ cedunt, nec difficilius quàm in hanc se protrahi sinunt arenam, nec libentius diexodos quæerunt & diverticula quàm in hac controversiâ.

II.

Contra Lutherum illum Megalandrum, vel potius Theandrum rectissimè testamur asseverasse: quod oporteat hunc Articulum quàm diligentissimè tractari, & Satanæ opponi à nobis, siue simus infantes, siue eloquentes, siue docti, siue indocti: Oportere enim hanc petram clamari, si omnis homo taceat, ab ipsis petris seu lapidibus, tom. 4. len. Lat. p. 2.

biv

A

Quia

III.
Quia autem non tam de causâ efficiente Iustificationis nostræ, quàm DEUM ipsum ex Apostolo, esse constat Rom 8. nec tam de promerente, CHRISTO Mediatore unico : quanquam adversarij plures etiam hic agnoscunt : nec materiali, sive Christi *λύτρωσις* : nec finali, salute hominum, & DEI gloria : quàm de formali & instrumentali omnis adhuc gliscit inter nos & Pontificios contentio : Primarius hic erit disputationis nostræ scopus : ut quæ forma, quod item instrumentum sit Iustificationis, tribus verbis proferamus.

IV.

Papicolæ justitiam quandam statuunt inhærentem, & insusceptibilem qualitatem : quod ex Sanderi, Bellarmini aliorumque patet libris. & instrumenti nomine non fidem intelligunt : sed opera : quæ ipsa tamen dum meritoria esse volunt, cum efficiente confundunt : & certè plus decies, quemadmodum doctissimus observavit Chemnicus, causas & *αἰτίαι* ipsam omnem commutârunt : ne quis quilibet attritam ceteras de corrupta verbi *τῶν δικαιοσύνην* vocabulorum fidei, gratiæ, & similibus significatione.

V.

Nos ex sacris literis postquam genuinum verbi & vocabulorum sensum comprehendimus, formalem causam pronunciamus nullam aliam, quàm gratuitam peccatorum remissionem & imputationem Iustitiæ CHRISTI ex Psal: 32. Rom. 4. fidemque solam *ὡς ὄργανον ἀντιλήψεως* absque operibus, requiri statuimus.

VI.

Nec arduum nobis tum falsam adversariorum opinionem convellere : tum nostram confirmare. Nusquam enim in scripturis inhærenti Iustitiæ, aut habitui alicui infuso salutem tribui æternam : ac contra merito CHRISTI nobis imputato, aut fidei etiam CHRISTI meritum sibi applicanti eam omnem vendicari legimus.

Quid

VII.

Quid enim Scriptura dicit: Credidit Abraham DEO, & imputatum est ei pro Iustitia. Rom. 4. v. 2. ex 15. Genes. v. 6. Ei verò, qui non operatur, sed credit in eum, qui iustificat impium, imputatur fides sua pro Iustitia. v. 5. Sicut etiam David narrat beatitatem hominis, cui DEUS imputat Iustitiam, absq̃ operibus. v. 6.

VIII.

Vides formam Iustificationis non poni inhxerentem aliquam Iustitiam: nec μεταβολήν ullam, & motum alterationis, quo per fugam mali, studiumq̃ boni acquisita sit Iustitia; sed imputatam, quatenus imputatur.

IX.

Imputare nobis idem est quod decernere, censere, numerare, acceptum ferre: sicut ista acceptione verbum λογίζεσθαι sive τὸ λογίζεσθαι usurpatū legas Gen. 50. v. 10. 2. Sam. 19. v. 10. Rom. 5. v. 13. Roman. 8. v. 36. 9. v. 8. Marci 15. v. 28. 2. Timoth. 4. v. 16.

X.

Cumq̃ imputari aliquid dicatur alicui vel realiter, ut quando re ipsa datur vel numeratur, quod in rationes admittitur, v. g. cum debitor re ipsa creditori pecuniam exsolvit, & hoc ita ipsi imputatur, quod se re ipsa liberavit debitor: vel gratuito: cum pro soluto habetur quod debebatur & liberatur debitor per acceptationem: veluti Oeconomus ille iniquus debitores Domini sui liberat à portione pensionis certæ, quanquam integram non persoluisse summam. Luc. 16. v. 6. Nobis in hoc Articulo gratis vel gratuito imputari Iustitiam docemus.

XI.

Cum enim nec quadrans nobis suppetat ad solutionem decem talentorum certum est, à nobis DEO nihil quicquam persolveri posse: nisi quod fidem pro nobis interposuit CHRISTUS, idemq̃ pro nobis omne exsolvit debitum, ita ut nobis omnis solutio accepta feratur.

A 2

Vnde

XII.

Vndè dicitur animam suam dare λύτρον pro multis. Matth. 20. v. 28. & factus esse peccatum ut nos in eo fieremus iustitia 2. Cor. 5. v. 21. nempe EX IMPUTATIONE, quemadmodum exposuit D. Augustinus in Enchiridio ad Laurent: c. 41. cuius hic etiam Aphorismus: nostra delicta sua CHRISTUS delicta fecit, ut suam iustitiam, nostram iustitiam faceret.

XIII.

Interim tamen justificatio nostra, minimè est τὸ ὄν φανταστικόν necque fictio juris, ut nugantur adversarij, non enim nuda solum cogitatione imputatur nobis, sed efficaci quadam relatione seu applicatione nobis per fidem verè tribuitur & decernitur, ita, ut cum rei simus, absolvamur tamen verè ab omni reatu propter imputatam vel efficaciter applicatam nobis fidejussoris nostri solutionem.

XIV.

Immò ne Scholis quidem ignotum illud: relationem esse rem minimæ Entitatis, sed maximæ efficacitatis. Et damnationem constat esse relationem, hoc est, ordinationem efficacem iudicis supremi ad æternas pœnas: quis tamen pro ociosa cogitatione, quis eam pro fictione quadam juris habeat.

XV.

Quod si absurdè alienâ quis vitâ dicitur vivere; non absurdum tamen fuerit alienâ nos iustos esse iustitiâ: quæ licet in CHRISTO tanquam alieno subjecto & extra nos considerata, verè aliena creditur: nostra tamen est per eam, quam diximus imputationem, & simul κενοσῶν capitis CHRISTI cum membris suis. Caput enim & membrū sunt quasi una persona mystica: & ideò satisfactio CHRISTI ad omnes fideles pertinet, sicut ad sua membra: ut verissimè pronunciatum à Thoma Aquinate p. 3. q. 48. art. 2. & quæst. 49. art. 1.

Nec

XVI.

Nec incognita fuit ὀρθοδοξολογία nostra patribus. Ita enim Augustinus t. 5. de Spiritu & lit. c. 8. quid est aliud iustificati, quam iustificati, per eum, qui iustificat impium, ut ex impio fiat iustus. aut certè ita dictum est: Iustificabuntur, ac si diceret, iusti habebuntur, iusti deputabuntur: In Psal. 118. In via fidei pro non peccatoribus habentur, quibus peccata non imputantur. Et Psal. 31. tantum credidero in DEUM, deputabitur mihi ad iustitiam. Hieronym. in eundem Psal. quod regitur non videtur: quod non videtur, non imputatur: quod non imputatur, non punietur: Bernhard. de Sepulch. ad milites templi: Mors in CHRISTI morte fugatur, & CHRISTI iustitia nobis imputatur.

XVII.

Iam si de Instrumentali cupias edoceri ὄργανον θεόδοτον sola fides est: Colligimus enim, inquit Apostolus Rom. 3. ὕ. 28. FIDE iustificari hominem absq̄ operibus legis. Sic alibi fide Galat. 2. ὕ. 6. per fidem Eph. 2. ὕ. 8. Ex fide Roman. 3. ὕ. 28. Iustificari nos ait: nunquam tamen propter fidem: & FIDE, non quatenus opus sive nostrum, sive DEI in nobis, sed quatenus CHRISTI includit meritum; sive, ut in scholis vulgò loquimur, non absolutè, sed relatè.

XVIII.

Vndè & exclusiva utimur, ut constet promissionem salutis non pendere ex ullius dignitate sive merito: non quod gratia aut misericordia DEI iustificantis, non quod meritum CHRISTI, quod nobis ad iustitiam imputatur, sed quod nostræ saltem qualitates, nostra & Sanctorum opera removenda sint: Non Ceremonialia, non moralia tantum ex puris naturalibus extra CHRISTI gratiam profecta: sed & Spiritualia sive gratiæ, quæ à fide promanant: quemadmodum Paulus disertè & ἀπλῶς χωρὶς ἔργων νόμου absq̄ operibus nos iustificari tradit. Rom. 4. ὕ. 6.

A 3

Sophisma

XIX.

Sophisma ergo Papistarum ; nos non nostris at Gratia^e o-
peribus justificari : sive non proprijs, sed ijs operibus credentes cor-
ram DEO justificari & salvari : quæ in nobis gratia DEI & S. S.
est operatus. Concil. Trident. Sess. 6. c. 10. & 11. Bellarmin.
c. 3. p. 1205. Cens. col. p. 150. facile hinc animadverti & con-
futari potest. Qui enim nullis, ille nec gratia^e operibus, quippe
nec præcedentibus, sed subsequenter demum justificari nos pro-
nunciat. Et quomodo effectum prius erit causa tua ?

XX.

Si credis fidei, ait D. Chrysostomus homil. 13. in Epist. ad
Tit. c. 2. Cur alia infers quasi fides justificare non sufficit sola
quid te ipsum spontaneæ subijcis servituti, & legis iugo collum sub-
mittis ? non fides gratia^e p. 1709. εἰ γὰρ πιστεύεις τῇ πίστι, ἢ ἄ-
προν ἐπειπάγεις ἄς ὀκ δέκεις τῆς πίστεως διγνώται. κατὰ δὲ
λαῖς ἑαυτὸν καὶ ὑποβάλλεις τῷ νόμῳ, ἢ ἡμῶν τῇ χάριτι :
vel juxta aliam lectionem τῷ πρᾶγματι. &c.

Cetera ex libello nostro : quibus *Ἠτοιμάματα*
loco subijcimus quaestio-
nes.

I.

*Cum Paulus dixerit, Rom. 2. v. 13.
Factores Legis iustificabuntur, num quis
Justitia*

Justitia legali fuerit unquam iustificatus? N.

2.

Quomodo accipienda haec Augustini verba: ut vulgò citantur: Justitia sanctorum in hoc mundo magis peccatorum remissione constat, quàm perfectione virtutum? Expl.

3.

Num vera fides alia sit informis, alia formata? N.

4.

Sit ne fides implicita vera fides? N.

5.

An Justificatio sit actus individuus & simul totus? A.

6.

An semel tantum contingat? Aff.

An homo

Q. X. Th. 1289

7. An homo ad Justificationem sui UL-
LO modo se preparare queat ac dispone-
re? N.

8. An Iustificatio alia sit prima, alia se-
cunda? N.

9. Num D E U S gratis remittat peccata
cum propter satisfactionem & compensatio-
nem remittat? Aff.

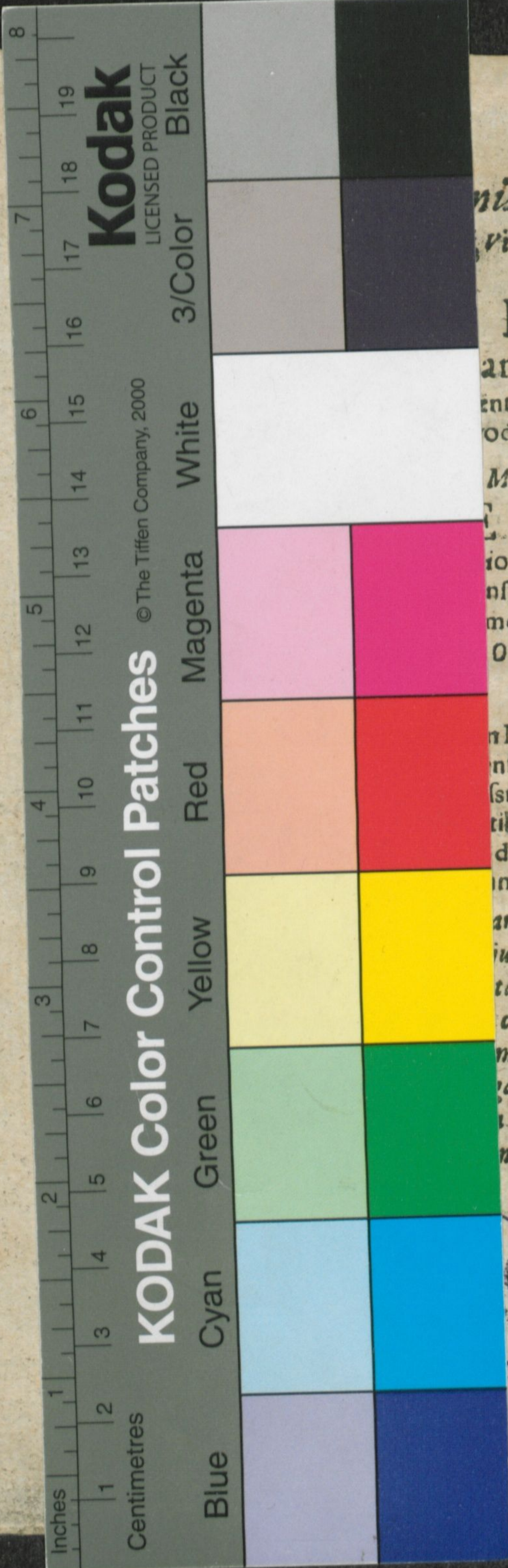
10. Num tantum electi iustificati? Aff.

DISPU

ne

1603

*nis, Humanissimis
viris*

ECCARDO

antissimo, eiusdemq;
enti dignissimo

Mq;
FABRO

ionatori vigilantissimo,
nspectori dignis

moq;
NEIBERO

n Moraviã vigilantissimo
nfr Seniori dignisi

simo
tibus & Fautoribus suis
debitæ observantiæ

ndis.
andoq; colonum,
iuvit & hausta manu.
tamen offero vobis,
cernite queso meam.

multa Patronis
ga versat opis.
videbitis, illa
na: valete diu.

Samuel Hentzner
Respondens.

